Rutes literàries

1. Ruta literària "Entre Ares i Benassal, tot és pedra i carrascal"

Nom de la ruta i lloc:
«Entre Ares i Benassal tot és roca i carrascal». Centenari del poema èpic *Seidia* (1920)

Descripció breu, objectius:
Aquesta ruta, preparada expressament per a la commemoració del centenari de la publicació de *Seidia* —obra poètica màxima del benassalenc Joaquim Garcia Girona (1867-1928)— recorre diversos espais històrics en dos moments: el centre d'Ares del Maestrat i el castell, i el mas de la Vall.

Autoria i disseny de la ruta:
Òscar Pérez Silvestre

Punt d'inici:
Plaça de l'Església d'Ares del Maestrat.

Itinerari:

1. La ruta comença als **perxes de l'antiga llotja** d'Ares del Maestrat (pl. Església), on farem una breu introducció sobre l'obra i l'autor i llegirem els primers fragments de *Seidia* (preludi). Tot seguit, pujarem al **castell d'Ares** (a 1.321 m d'altitud), on visitarem les restes de la fortalesa medieval, la famosa «piqueta dels moros» i llegirem i comentarem altres frag-

Empelt 5 -MAE- (INT).indd 99 8/6/22 16:25

Parada davant la Cova, en la pujada al castell d'Ares. (Fotografia de Josep Meseguer-Carbó. Arxiu Maestrat Viu)

ments dels cants 1, 2 i 5.

2. En cotxe, ens traslladarem al **mas de la Vall**, on està ambientat un poema de costums del mateix autor: «Boda masovera en l'antigor», una delícia de costums masovers i de vocabulari. Visitarem l'entorn del mas, on es troba l'**ermita de Sant Antoni Fesoler** (amb romiatge el 13 de juny, porrat, ball i àpat) i **l'antiga escola mixta de la Vall**, en funcionament entre 1955-1968, reconvertida en casa rural.

TEXTOS:
Seidia: fragments del preludi, cant primer, cant segon i cant cinquè.

Poema «Boda masovera en l'antigor» (1919, 1945, 2004). Podeu veure aquest vídeo sobre el ball de les folies: https://www.youtube.com/watch?v=7b-v88jC33Q i https://www.youtube.com/watch?v=NH7LYvKhZa4

DISTÀNCIA I ACCESSIBILITAT:
Uns 3 km a peu, amb ús auxiliar de vehicles.

Ares: a 74 km de Castelló de la Plana, a 30 km de Morella i a 76 km de Vinaròs. Accés per les carreteres CV-15, CV-12 i CV-128.

L'accés al mas de la Vall (2a part de la ruta) és per pista en el PK 49,5 de la CV-15, pujant a Ares (indicador 'Barranc dels Molins-Molí Sòl de la Costa').

TEMPS APROXIMAT: 2,5 hores

Al castell, al capdamunt de la mola d'Ares (Fotografia de Josep Meseguer-Carbó. Arxiu Maestrat Viu)

Empelt 5 -MAE- (INT).indd 100 8/6/22 16:25

GUIATGE: Òscar Pérez Silvestre

PÚBLIC: visita lliure, grups de lectura, grups excursionistes

ALTRES INFORMACIONS D'UTILITAT: porteu calcer còmode i segur, barret, esmorzar i aigua.

MÉS INFORMACIÓ:
Ares se situa a 1.194 metres d'altitud, i és la segona localitat més alta del País Valencià (Vistabella, 1.246 m). Situada en un lloc de pas, a través del coll d'Ares, entre els corredors del Maestrat, els ermots de Vilafranca i l'interior aragonés, l'estructura geològica elemental del terme està formada per dues grans moles cretàcies: la d'Ares i la del Vilar, separades per una profunda depressió formada pel barranc de la Covençalla i la rambla Carbonera, que aboca les aigües al riu Millars, i pel barranc del Coll i la rambla de la Cànada d'Ares, que les aboquen a l'Ebre. Les principals altures són la mola d'Ares (1.321 m), la mola del Vilar (1.320 m), el tossal de la Marina (1.149 m) i el tossal d'Orenga (1.235 m).

El castell musulmà d'Ares fou la primera fortalesa conquerida per les hosts del rei Jaume I per al futur Regne de València (1232),

Visita a l'ermita de sant Antoni Fesoler, al mas de la Vall, d'Ares. (Fotografia de Joan Ortí. Arxiu Maestrat Viu)

Foto de grup davant l'antiga escola mixta del mas de la Vall. (Arxiu Maestrat Viu)

amb carta de poblament atorgada el 1243. Entrà a formar part de l'Orde del Maestrat de Montesa a començaments del segle XIV, i patí atacs i incendis durant la Guerra de Successió (1707); amb les Guerres Carlines (1838), el general Cabrera va instal·lar el quarter general al castell d'Ares. Durant la Guerra Civil (1936-1939), la vila patí bombardejos que van destruir el que quedava del castell, en el qual encara destaca una cova excavada en la roca que el travessa d'est a oest i acull un museu.

El traçat medieval de la vila s'organitza al voltant de la roca del castell. En el patrimoni urbà destaca la Sala Capitular i Llotja (actual Ajuntament) del segle XIV, amb perxe d'arcs apuntats, i les places Major i de l'Església, comunicades per un portal del 1766. L'església actual es construí en estil barroc entre el 1717 i el 1736, després que l'anterior, d'estil gòtic, fora malmesa per les tropes borbòniques de Felip V en 1707. Prop del mas de la Montalbana es troba la cova Remígia, on hi ha unes notables pintures rupestres.

Empelt 5 -MAE- (INT).indd 101 8/6/22 16:25

2. Ruta literària "Aigua i un crani" de Vicent Andrés Estellés a Peníscola

Nom de la ruta i lloc:
Ruta literària per Peníscola sobre Vicent Andrés Estellés. Aigua i un crani

Descripció breu, objectius:
Llegir, escoltar, veure paisatges de Peníscola que contenen els poemes del Mural del País Valencià de Vicent Andrés Estellés.

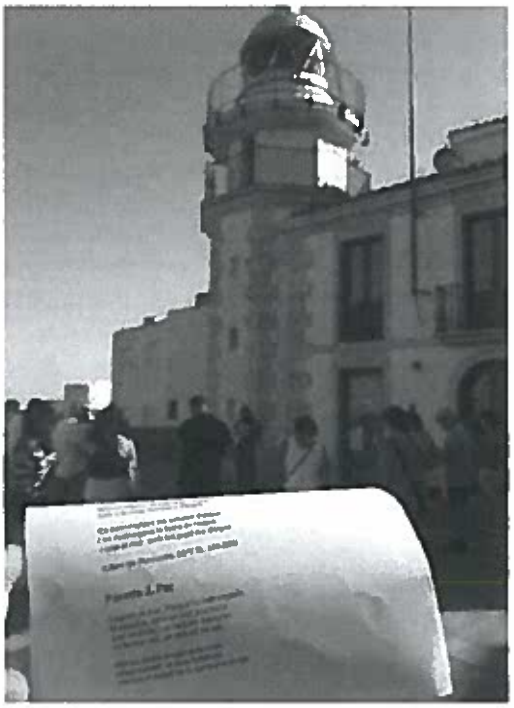
Autoria i disseny de la ruta:
Aina Monferrer-Palmer

Punt d'inici:
La platja nord, al costat de la muralla (on hi ha una llibreria xicoteta)

Itinerari:
Parada 1. Platja nord
Parada 2. Vistes al port des del portal de Sant Pere
Parada 3. Far
Parada 4. Castell

Inici de la ruta davant la llibreria París, a l'avinguda de la Mar (Fotografia de Josep Meseguer-Carbó. Arxiu Maestrat Viu)

Parada 3, al far de Peníscola (Arxiu Maestrat Viu)

Empett 5 -MAE- (INT).indd 102 8/6/22 16:25

Al castell (Fotografia de Tomàs Camacho. Arxiu Maestrat Viu)

Parada 5, a la Mare de Déu de l'Ermitana (Fotografia de Júlia Terol. Arxiu Maestrat Viu)

Al saló gòtic del castell (Fotografia de Gisela G. Fullana. Arxiu Maestrat Viu)

Parada 5. Església de l'~~Eremita~~ Ermitana

Distància i accessibilitat: 1 km

Temps aproximat:
una hora i quart, tenint en compte que s'entra al castell de Peníscola.

Guiatge: Aina Monferrer-Palmer

Públic: Assistents del Maestrat Viu

Periodicitat/ Horaris: dissabte de juliol, 19 h.

Tarifes: gratuït

Més informació:
És una ruta que es fa caminant en una hora i quart a tot estirar. Recomanada per a tots els públics, pel barri vell de Peníscola. La ruta no està indicada, però hi adjuntem el mapa de l'itinerari. Públic de qualsevol edat i col·lectiu.

Empelt 5 -MAE- (INT).indd 103 8/6/22 16:25